

Op Stapel 2026-10

04 mei 2026

- › *In de rubriek [Op Stapel](#) geven de collega's van de afdeling Beleid en Belangenbehartiging kort toelichting bij ontwerpregelgeving die eerstdaags wordt behandeld in het Vlaams Parlement (decreten) of door de Vlaamse Regering wordt goedgekeurd (besluiten).*

De toelichting geeft de stand van zaken weer bij het afsluiten van de onderhandelingen in Sectorcomité X. Definitief uitsluitel kan uiteraard alleen de tekst geven die in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

Voor bijkomende inlichtingen kunt u terecht bij:

GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
Afdeling Beleid en Belangenbehartiging
Team Beleidsthema's en Onderhandelingen

Joachim Van Tilburg en Els Supply (wat de toelichting betreft)
joachim.van.tilburg@g-o.be els.supply@g-o.be

Geert Spiessens (wat het standpunt van het GO! betreft)
geert.spiessens@g-o.be

In deze aflevering:

Evolutie naar meer kwalitatief en inclusiever onderwijs: pioniersscholen.

› Evolutie naar meer kwalitatief en inclusiever onderwijs: pioniersscholen

---

De Vlaamse regering engageert zich om een lange termijn traject op te starten dat moet leiden tot een meer inclusief onderwijssysteem tegen 2040. De opzet van tijdelijke projecten (proeftuinen) met pioniersscholen vanaf schooljaar 2026-2027 is één van de stappen in deze evolutie. De tijdelijke projecten met pioniersscholen laten toe om op een regeluwe manier in de praktijk te verkennen hoe scholen kunnen evolueren naar kwalitatieve en meer inclusieve leeromgevingen, en bieden zicht op hefboomen en belemmeringen op de weg naar een meer kwalitatief en inclusiever onderwijssysteem.

Opzet en organisatie:

- Scholen krijgen de kans om als **pioniersscholen** toe te werken naar scholen voor iedereen. Dit past binnen **tijdelijke projecten** opgezet door scholen gewoon en buitengewoon onderwijs (m.u.v. type 5), één of meerdere CLB's en en één of meerdere leersteuncentra. Pioniersscholen verkennen ook een samenwerking met welzijnsorganisaties om ondersteuning vanuit welzijn mogelijk te maken voor leerlingen die hier recht op hebben.
- De tijdelijke projecten hebben een **duurtijd van maximaal vijf schooljaren**. In het eerste schooljaar kunnen maximaal twintig projecten starten. Zij hebben een duurtijd van vijf schooljaren. Het volgende en daaropvolgende schooljaar kunnen telkens maximaal vijftien nieuwe projecten starten, met respectievelijk een duurtijd van vier en drie schooljaren. In totaal kunnen er dus **maximaal vijftig projecten** worden opgezet.
- Er is een **maximum van vijf samenwerkende pioniersscholen** (in hetzij het (Bu)BaO, hetzij het (Bu)SO) om de omvang van de projecten beheersbaar te houden. In elk project moet minstens één school voor gewoon onderwijs en één school voor buitengewoon onderwijs zitten.
- Een project kan **binnen of over netten heen** georganiseerd zijn, en mag gevormd worden vanuit een bestaande scholengemeenschap/scholengroep of als nieuw samenwerkingsverband.
Er kan samen onderwijs georganiseerd worden **in een volledige school of in een vestigingsplaats van een school, of in meerdere volledige scholen of in meerdere vestigingsplaatsen van een of meerdere scholen**.
Er wordt in die scholen of vestigingsplaatsen een onderwijscontext gecreëerd waarin leerlingen met en zonder specifieke onderwijsbehoeften samen leren. De pioniersscholen hebben daarbij als uitgangspunt om er **onderwijs te organiseren voor alle leerlingen ongeacht de huidige indeling in types en opleidingsvormen** voor de opmaak van verslagen en voor aanbod buitengewoon onderwijs. Ze kunnen daarom in hun schoolorganisatie en aanbod type- en opleidingsvormoverschrijdend werken en staan maximaal open voor alle leerlingen.
- In de pioniersscholen zal er een zicht gekregen worden op mogelijkheden en belemmeringen op vlak van:

- ▶
  - Het functioneren van een **multidisciplinair team**, samengesteld uit personeelsleden van gewoon onderwijs, buitengewoon onderwijs, CLB of CLB's en een leersteuncentrum of leersteuncentra, in een school;
  - Het toewerken naar **minder labelling**, door de inzet van ondersteuning door het multidisciplinaire team mogelijk te maken zonder voorafgaandelijke opmaak van een GC-verslag;
  - Het werken aan een **evidence-informed en meer inclusieve leeromgeving**;
  - Het voorzien van aanbod buitengewoon onderwijs in een school voor gewoon onderwijs, of omgekeerd, en het realiseren van een **onderwijscontext waarin leerlingen met en zonder specifieke onderwijsbehoeften samen leren** met het oog op maximale leerwinst voor alle leerlingen;
  - Het verkennen van **samenwerking** met actoren binnen zorg en welzijn, o.a. in het kader van rechtstreeks als niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, alsook met actoren van de arbeidsmarkt en van inburgering en integratie.

- Om de doelstellingen hierboven vermeld uit te voeren, moeten er **afspraken** worden gemaakt over de:
  - lesbijwoning van leerlingen in een andere school dan deze waar de leerling is ingeschreven;
  - vormgeving van onderwijs- en opvoedingsactiviteiten;
  - personeelsinzet en taakafspraken tussen de pioniersscholen, CLB's en leersteuncentra;
  - vormgeving van het multidisciplinaire team;
  - opdrachten en de taakinhoud van de personeelsleden;
  - afstemming van bepalingen van de verschillende schoolreglementen en arbeidsreglementen van de pioniersscholen, met inbegrip van bepalingen die de samenwerking in het kader van het project omschrijven;
  - gegevensdeling en communicatie tussen de pioniersscholen, CLB's en leersteuncentra;
  - afstemming van overlegstructuren en besluitvorming van de pioniersscholen, CLB's en leersteuncentra.

En ook nog:

- De pioniersscholen maken afspraken met de CLB's waarmee ze samenwerkingsafspraken hebben, over welke taken van het CLB kunnen worden geïntegreerd in het multidisciplinair team en welke rol het CLB daarbuiten nog opneemt. Als dat nodig is, kunnen scholen en CLB's daarvoor bestaande samenwerkingsafspraken aanpassen.
- De pioniersscholen maken afspraken met de betrokken leersteuncentra, over de rol van leerondersteuners in het multidisciplinair team en de verdere samenwerking met de leersteuncentra. Ook worden afspraken gemaakt met de betrokken leersteuncentra over de organisatie van en de ondersteuning door het consortium (zie verder).
- De pioniersscholen, CLB's en leersteuncentra maken afspraken met externe partners, zoals actoren van zorg en welzijn, om externe ondersteuning mogelijk te maken voor leerlingen die daar recht op hebben, alsook met actoren van de arbeidsmarkt, als dat van toepassing is.

- ▶ ➤ Een **tijdelijk consortium**, gevormd door de leersteuncentra i.s.m. de pedagogische begeleidingsdiensten, zal de pioniersscholen begeleiden om evidence-informed te werken en om toe te werken naar het concept van scholen voor iedereen.
- De projecten rapporteren jaarlijks over de werking en voortgang van hun project (= **zelf-evaluatie**).
Een **expertenpanel** zal de projecten ook gaan evalueren in schooljaar 2028-2029.
Pioniersscholen die in het schooljaar 2028-2029 starten, worden in de evaluatie opgenomen voor zover beschikbare gegevens dat toelaten.

Afwijking van de regelgeving (cf. regelgeving over tijdelijke projecten in het onderwijs):

- Leerlingen die zijn ingeschreven in de verschillende scholen die samen het project vormgeven, kunnen **samen les volgen in een school of vestigingsplaats waar gezamenlijk onderwijs wordt georganiseerd**, ook al is dit in een andere school dan diegene waar een leerling ingeschreven is.
  - De leerondersteuners werken mee in het multidisciplinair team voor de leerlingen die les volgen in de school of vestigingsplaats waar gezamenlijk onderwijs wordt georganiseerd, ongeacht of dit op de locatie van een school voor gewoon onderwijs of op de locatie van een school voor buitengewoon onderwijs is.
  - De bepalingen omtrent deeltijdse lesbijwoning voor leerlingen met een IAC-verslag of OV4-verslag in gewoon of buitengewoon onderwijs, waarbij een gemiddeld halftijdse lesbijwoning in de andere school het maximum is, gelden niet aangezien de leerlingen voltijds les volgen in de school of vestigingsplaats waar gezamenlijk onderwijs wordt georganiseerd.
  - De bepalingen omtrent voltijdse lesbijwoning voor leerlingen van buitengewoon onderwijs in gewoon onderwijs gelden niet aangezien het niet gaat om een lesbijwoning met het oog een terugkeer naar het gewoon onderwijs.
- **Schoolreglementen** kunnen in eenzelfde school verschillen in functie van het onderwijs dat gezamenlijk georganiseerd wordt in het kader van het project. **De pioniersscholen hebben elk een schoolreglement.** Het is mogelijk voor hen om bepalingen in hun schoolreglementen op te nemen met betrekking tot de samenwerking in het project, die mogelijks maar voor een deel van de leerlingen van toepassing zijn. Ook kan het zijn dat in één school verschillende schoolreglementen worden gehanteerd, bv. een bestaand schoolreglement van de school en een reglement dat werd opgemaakt in de school of vestigingsplaats waar het onderwijs gezamenlijk wordt georganiseerd.
- Personeelsleden die aangesteld zijn in verschillende scholen of leersteuncentra maar samen het multidisciplinair team vormen in de scholen of vestigingsplaatsen waar ze gezamenlijk onderwijs organiseren, maken deel uit van de betreffende **klassenraad**.
- Leerlingen met een inschrijving in het buitengewoon onderwijs OV1, 2, en 3, kunnen **bijkomende evaluatiedagen** krijgen als ze deelnemen aan examens. Pioniersscholen kunnen voor deze leerlingen op evaluatiedagen ook beslissen dat de leerling, na akkoord van de ouders, alleen tijdens zijn examens of tijdens de evaluatiegesprekken op school aanwezig hoeft te zijn. Als de ouders daar niet mee akkoord gaan, voorziet de school in opvang.

- De regelgeving regelt ook dat er tussen de scholen en instellingen **gegevens kunnen uitgewisseld worden van leerlingen binnen het project**. De verwerkingsverantwoordelijke blijft de school waar de leerling is ingeschreven en bijhorend voor het multidisciplinair dossier het centrum voor leerlingenbegeleiding dat verbonden is aan de school waar de leerling is ingeschreven en het leersteuncentrum van de school waar de leerling is ingeschreven.
Voor het delen van gegevens met andere partners waarmee wordt samengewerkt (in het kader van de samenwerking met welzijns- of andere actoren), is steeds de toestemming van ouders vereist.
- De multidisciplinaire teams van de pioniersscholen geven het **beleid op leerlingenbegeleiding vorm volgens de fases van het zorgcontinuüm voor alle leerlingen** die er les volgen. Het multidisciplinaire team bepaalt volgens de fases van het zorgcontinuüm wie wanneer welke ondersteuning nodig heeft. Leerondersteuners maken deel uit van het multidisciplinair team en ondersteunen binnen die context leraren en leerlingen. Het **beschikken over een GC-verslag is dan ook geen noodzakelijke voorwaarde voor ondersteuning in de fase van uitbreiding van zorg**. Er wordt ook verkend welke taken op vlak van leerlingenbegeleiding in de begeleidingsdomeinen onderwijsloopbaan, leren en studeren, en psychisch en sociaal functioneren, door het multidisciplinair team zelf kunnen worden opgenomen en vanaf wanneer een CLB als externe partner betrokken wordt.
Opmerking: om een individueel aangepast curriculum (IAC) of een OV4-traject te volgen, blijft de opmaak van een IAC-verslag of OV4-verslag noodzakelijk.
- Scholen BuSO die samenwerken in het kader van een project, kunnen **gemakkelijker een vestigingsplaats oprichten** op de locatie van een school voor gewoon onderwijs. Hiertoe moet **enkel een melding** gebeuren en het kan ook op een locatie die verder is dan de eigen of aangrenzende gemeente, maar wel nog binnen eenzelfde onderwijszone of binnen eenzelfde scholengemeenschap. Uiteraard kan dit ook andersom (school gewoon SO op een campus van een school BuSO).
Op de nieuwe vestigingsplaats mag, wat betreft BuSO, het volledige aanbod van types (behalve type 5), opleidingsvormen en structuuronderdelen van de school voor BuSO worden aangeboden of kan er gekozen worden om een deel van dat aanbod aan te bieden, en wat betreft gewoon SO het volledige aanbod van structuuronderdelen van de school voor gewoon SO of kan ervoor gekozen worden om een deel van dat aanbod aan te bieden.

Ook scholen van het gewoon BaO gaan binnen het kader van de pioniersscholen enkel via een melding een vestigingsplaats kunnen oprichten op een campus van een school voor BuBaO. (Voor scholen BuBaO is er geen afwijking nodig omdat zij al de vrijheid hebben om een vestigingsplaats op te richten op een campus van een school voor gewoon onderwijs die verder is gelegen dan de eigen of aangrenzende gemeente.)

Het oprichten van een vestigingsplaats is niet noodzakelijk om deel te nemen aan een project.

- Wanneer er in het kader van de pioniersscholen nieuwe aanvragen zijn (programmatie-aanvragen voor nieuwe structuuronderdelen voor OV3 of OV4, types), wordt dit ook zo

- ▶ expliciet vermeld in de aanvraag zodat de Vlaamse Regering hiermee rekening kan houden bij de beoordeling en beslissing over deze aanvragen.
- **Scholen buitengewoon onderwijs die pionieren** kunnen gedurende de looptijd van het project beroep doen op **genadejaren** voor het behalen van de rationalisatienorm(en).
- Leerlingen ingeschreven in het BuSO met een IAC-verslag en die deel uitmaken van een pioniersschool, kunnen de studiebekrachtiging behalen uit het gewoon SO.
- De pioniersscholen mogen volgens de noden die er zijn bepalen welke leerlingen gebruik maken van het **leerlingenvervoer**. Dit kan voor de leerlingen die zijn ingeschreven in het buitengewoon onderwijs, maar ook voor een leerling met een IAC-verslag of OV4-verslag die is ingeschreven in het gewoon onderwijs en les volgt in een pioniersschool indien dat voor die leerling nodig is.
Pioniersscholen die gelegen zijn in een regio waar er een pilootproject in het kader van het leerlingenvervoer is, volgen de regeling van de pilootregio. Pioniersscholen die niet gelegen zijn in een pilootregio, volgen de regeling van een werkplan van één van de pilootregio's naar keuze.
- **Personeelsleden** van de verschillende pioniersscholen, leersteuncentra en CLB's moeten samenwerken en dus zullen sommige personeelsleden tijdens de duur van het project ook in een **andere instelling ingezet worden** dan die waar ze aangesteld of geaffecteerd zijn. Zonder afbreuk aan het principe dat een personeelslid wordt aangesteld in of geaffecteerd aan een instelling, wordt in de pioniersscholen, de leersteuncentra en de CLB's voorzien dat de personeelsleden van de instellingen die samen een project realiseren, kunnen worden ingezet voor het vervullen van opdrachten:
  - voor en in andere instellingen die samen onderwijs organiseren in een school of vestigingsplaats van het project;
  - ten behoeve van het geheel van het project.

Bij de toepassing van deze bepalingen worden **minstens de volgende principes** gehanteerd:

- Het personeelslid wordt steeds aangesteld in of geaffecteerd aan de instelling waar de betrekking reglementair is ingericht.
- De afstand over de openbare weg tussen de instelling van aanstelling of affectatie en de instelling waar het personeelslid wordt ingezet, mag niet meer dan 25 km bedragen, tenzij het personeelslid uitdrukkelijk instemt met inzet over een grotere afstand.
- Er wordt steeds rekening gehouden met de statutaire toestand van het personeelslid, zoals bepaald conform het betreffende decreet.

De bepalingen met betrekking tot de inzetbaarheid worden opgenomen in het document, de overeenkomst of het besluit waarin de aanstelling wordt vastgesteld, én in de functiebeschrijving.

- Personeelsleden die niet betrokken zijn bij het tijdelijke project, kunnen niet gereaffecteerd of wedertewerkgesteld worden naar scholen waar in het kader van het project samen onderwijs wordt georganiseerd. Deze scholen moeten voor hun organisatie alleen

- ▶ rekening houden met de personeelsleden van de scholen die mee het multidisciplinair team vormgeven.
- In het kader van de pioniersscholen in het **BaO** kan ook de aanwezigheid van de personeelsleden van deze scholen worden gevraagd buiten de periode van normale aanwezigheid van de leerlingen (cf. **schoolopdracht**) zodat samenwerking in multidisciplinaire teams gegarandeerd kan worden. Dit betekent niet dat de effectieve lestijd/prestatie-nemers worden opgetrokken.
(In het SO wordt de aanwezigheid niet geregeld in de regelgeving, dus moet er ook niets aangepast worden).
De pioniersscholen beslissen nog steeds zelf hoe ze de werkweek invullen.

Aanvraag- en toekenningsprocedure:

- Er zijn **3 oproepen**, telkens één voor projecten die starten in schooljaar 2026-2027, 2027-2028 en 2028-2029.
- Een **kandidatuurdossier** zal beoordeeld worden door een **selectiecommissie**. Het moet **bepaalde elementen bevatten**, zoals de betrokken partners, types of opleidingsvormen, aantal beschikbare plaatsen voor leerlingen, hoe men het project wil organiseren, de afwijkingen op de regelgeving, ...

De projecten kunnen, als dat nodig is, het **eerste schooljaar als opstartjaar** gebruiken om na hun selectie samen met alle betrokken partners verder concreet vorm te geven aan het project. Het eerste jaar kan zo ook benut worden om (verder) te werken aan visieontwikkeling, schoolorganisatie, professionalisering, voorbereiding van het multidisciplinair team, informeren en meenemen van leerlingen en ouders, ...

- De gekozen projecten krijgen een **subsidie van 260.000 euro per jaar** om te werken aan de doelstellingen die zijn bepaald voor de proeftuin.
Concreet betekent dit dat het bedrag dient ingezet te worden voor de tijdelijke ondersteuning van het project, om de opstart en de veranderingsprocessen in de pioniersscholen te ondersteunen zodat na afloop van de proeftuin pioniersscholen sterk genoeg staan om de werking structureel verder te zetten (het gaat dan om personeels- en werkingskosten, aanstellen experts, professionalisering, ...). **Projecten bepalen zelf hoe ze dit vormgeven**, bijvoorbeeld via het inzetten van gerichte expertise, professionalisering, ... Ook kan het budget worden gebruikt om **onderwijsassistenten** aan te stellen om te verkennen wat de meerwaarde kan zijn van een onderwijsassistent in de realisatie van een meer inclusieve leeromgeving.
Met de subsidie mogen geen leraren worden aangesteld noch mogen leraren worden ingezet als onderwijsassistent.

Protocol van het Gemeenschapsonderwijs bij het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over tijdelijke projecten met pionierscholen in het kader van de evolutie naar meer kwalitatief en inclusiever onderwijs.

Het Gemeenschapsonderwijs geeft een **protocol van akkoord** bij *het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over tijdelijke projecten met pioniersscholen in het kader van de evolutie naar meer kwalitatief en inclusiever onderwijs.*

Het Gemeenschapsonderwijs ondersteunt ten volle de doelstelling van dit besluit, nl. scholen voor gewoon onderwijs, scholen voor buitengewoon onderwijs, CLB en leersteuncentra vanaf schooljaar 2026-2027 de mogelijkheid bieden om in tijdelijke projecten als pioniersscholen samen te werken. We zijn tevreden dat elk project tot vijf scholen mag bevatten om elk project zo maximaal mogelijk de kans te bieden die doelstelling te kunnen realiseren. Toch willen we enige bezorgdheid uiten over het feit dat het aantal projecten dat kan opstarten, relatief beperkt is in verhouding tot de omvang van de beoogde systeemverandering en in functie van representativiteit en validiteit van de gegenereerde inzichten. Daarnaast zijn we tevreden dat het eerste schooljaar kan benut worden als opstartjaar om vorm te geven aan het gezamenlijk project. Ook vindt het Gemeenschapsonderwijs het positief dat een spreiding tussen de onderwijsverstrekkers is opgenomen bij de beoordelingscriteria in artikel 37 en dat de onderwijsverstrekkers in een raadgevende rol aan de selectiecommissie werden toegevoegd.

We betreuren echter de aanpassing in artikel 36: *“Indien na de kandidaatstelling en tijdens de looptijd van het project gebruik wordt gemaakt van afwijkingen die impact hebben op personeel en die nog niet werden opgenomen in het dossier tot kandidaatstelling zoals vermeld in het eerste lid, 5°, moeten deze overlegd worden in de bevoegde lokale comités van de betrokken instellingen.”* Voor het Gemeenschapsonderwijs is maximale flexibiliteit immers cruciaal om scholen zoveel mogelijk ruimte te geven om te experimenteren en bij te sturen.

We zijn in die zin dan uiteraard wel tevreden dat er voldoende mogelijkheden tot afwijking van bestaande regelgeving geboden worden; dat geeft de geselecteerde projecten net die beleidsruimte om te experimenteren én om in de loop van het project bij te sturen in functie van voortschrijdend inzicht en bevindingen.

Het Gemeenschapsonderwijs pleit ook voor voldoende rechtszekerheid voor scholen met betrekking tot de terugdraaibaarheid, o.m. in het belang van de schoolorganisatie en van de leerlingen.

De timing van dit besluit is wel erg krap want een project indienen vraagt voldoende tijd om dit kwaliteitsvol uit te werken en vereist ook voldoende overleg en afstemming.

Met betrekking tot het consortium zijn we van mening dat indien een bijkomende opdracht wordt gegeven aan een consortium qua begeleiding van de projecten, er ook voldoende middelen dienen voorzien te worden voor leersteuncentra en de pedagogische begeleidingsdienst.

Tot slot vragen we om ouders en leerlingen in alle fases van het zorgcontinuüm te betrekken; in het besluit wordt dit te beperkt omschreven.

